

VALORES ÉTICOS

2º CURSO DA ESO

PROGRAMACIÓN

Índice

Introducción

Objetivos curriculares da Educación Secundaria

Competencias Básicas

Metodología

Temporalización

Avaluación

Proyecto lector

Recursos

Atención a diversidad

BLOQUES (Objetivos,Contidos,Criterios de Avaluación,Estándares,Competencias)

Extraescolares

Plan de convivencia

Valores Éticos

Introdución

A materia de Valores Éticos ten como obxectivo básico orientar o alumnado adolescente na escolla do seu proxecto de vida persoal. A orientación de Valores Éticos permitirá que ese proxecto se vaia enchendo de xeito acorde coa racionalidade práctica. Isto supón que o proxecto, por racional, vai requirir virtudes intelectuais como o rigor, a coherencia, a honradez intelectual ou o apego á realidade. Pola dimensión práctica desa racionalidade, o proxecto requirirá que o alumnado vaia construíndo, desde a reflexión, un código ético de valores e normas que determinarán as súas decisións para guiar a súa conduta de tal xeito que realce a súa dignidade persoal e, ao mesmo tempo, permita a súa realización plena e feliz como persoas e a promoción de relacións sociais marcadas polo recoñecemento das outras persoas, o respecto cara a elas, e pola finalidade de alcanzar cotas cada vez maiores de xustiza, tanto no nivel máis próximo á persoa como no nivel global.

No plano didáctico, Valores Éticos contribúe á consecución das competencias clave. Resulta evidente que o obxectivo de alcanzar maiores competencias sociais e cívicas está na súa propia constitución como materia. Pero a reflexión ética tamén require a posta en práctica da competencia comunicación lingüística, pola necesidade de rigor e claridade na exposición das propias ideas, e da capacidade dialóxica para comprender os puntos de vista alleos e aprender deles. Tamén resulta indispensable fomentar tanto a competencia de aprender a aprender como a de sentido da iniciativa e espírito emprendedor, pois ambas inciden na necesidade de crecemento persoal, tanto na orde do exercicio dos procesos cognitivos como na do aprecio pola creatividade, o sentido crítico e o non-estancamento. Para a reflexión ética, ademais, é necesario coñecer e dialogar con pensadores/as que, coas súas teorías antropolóxicas, éticas e políticas, foron moldeando tanto a nosa cultura como os valores de respecto, non-violencia, liberdade, igualdade entre as persoas, solidariedade e pluralismo; valores que son o corazón da Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH). É desde eses valores como tamén se analiza o traballo científico e tecnolóxico, polo que tamén se traballa a competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, non desde unha perspectiva substantiva, pero si desde a análise da actividade científico-tecnolóxica como actividade que debe ser acorde a valores éticos universais, tanto nos seus procedementos como nos resultados que dela se poidan obter. Por último, a materia préstase a desenvolver nos alumnos e nas alumnas, tanto en traballos colaborativos como en tarefas individuais, a competencia dixital, que lles permita acceder e seleccionar información, procesala e plasmar as súas creacións en produtos cunha innegable capacidade para a comunicación.

Apúntase, tamén, a oportunidade que brinda a materia para pór en práctica metodoloxías didácticas activas e contextualizadas que faciliten a participación do alumnado en traballos cooperativos, a realización de tarefas, a aprendizaxe baseada en problemas, o estudo de casos, o traballo por retos, etc., metodoloxías todas elas que lle confiren ao alumnado o papel de axente activo da súa propia formación.

Poucas materias afondan no tratamento dos elementos transversais do currículo como a de Valores Éticos, tendo algún deses elementos, como a educación cívica e constitucional, como parte nuclear, e necesitado o concurso dos outros, como a comprensión de lectura, a corrección na expresión oral e escrita, o uso de ferramentas para a comunicación audiovisual e outros elementos de TIC, ou a aposta polo emprendemento como antítese do estancamento e a pasividade. Pero, ademais, na materia abórdanse temas como o desenvolvemento sustentable, o abuso e o maltrato de persoas con discapacidade, ou o fomento da igualdade de oportunidades, porque nestes e en outros é a reflexión ética a quen ten que orientar a nosa conduta.

O currículo da materia está estruturado en seis bloques temáticos con enfoques, perspectivas e niveis de fondura diferente. Son os seguintes: "A dignidade da persoa", "A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais", "A reflexión ética", "A xustiza e a política", "Os valores

éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos" e, por último, "Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía". As diferenzas entre bloques e o ter en conta os diversos momentos do desenvolvemento cognitivo do alumnado nesta etapa foron os motivos determinantes de que, no currículo do primeiro ciclo, os alumnos e as alumnas de **primeiro de ESO** traballen o referido á personalidade e á súa constitución, a ineludibilidade dos problemas morais e a introdución á reflexión ética e política. campo da ética, o do dereito e o da política; conexións nas que o concepto de xustiza ocupa un papel central.

OBXECTIVOS CURRICULARES DA EDUCACIÓN SECUNDARIA

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da

sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
- o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas.

COMPETENCIAS BÁSICAS

Descrición do modelo competencial

Na descrición do modelo competencial inclúese o marco de descritores competenciais, no que aparecen os contidos reconfigurados desde un enfoque de aplicación que facilita o adestramento das competencias; lembremos que estas non se estudan, nin se ensinan: adéstranse. Para iso, é necesaria a xeración de tarefas de aprendizaxe que permitan ao alumnado a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de xeito global en cada unidade didáctica é imposible; debido a iso, cada unha destas divídese en **indicadores de seguimento** (entre dous e cinco por competencia), grandes paires que permiten describirla dun xeito máis preciso; dado que o carácter destes é aínda moi xeral, o axuste do nivel de concreción esixe que os devanditos indicadores se dividan, á súa vez, no que se denominan **descritores da competencia**, que serán os que «describan» o grao competencial do alumnado. Por cada indicador de seguimento atoparemos entre dous e catro descritores, cos verbos en infinitivo.

En cada unidade didáctica cada un destes descritores concrétese en **desempeños competenciais**, redactados en terceira persoa do singular do presente de indicativo. O desempeño é o aspecto específico da competencia que se pode adestrar e avaliar de xeito explícito; é, polo tanto, concreto e obxectivo. Para o seu desenvolvemento, partimos dun marco de descritores competenciais definido para o proxecto e aplicable a todas as materias e cursos da etapa.

Respectando o tratamento específico nalgúns áreas, os **elementos transversais**, como a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional, traballaranse desde todas as áreas, posibilitando e fomentando que o proceso de ensinanza-aprendizaxe do alumnado sexa o máis completo posible.

Por outra parte, o desenvolvemento e a aprendizaxe dos **valores**, presentes en todas as áreas, axudará a que os nosos alumnos e alumnas aprendan a desenvolverse nunha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir, e en cuxa construción colaboren.

A diversidade dos nosos alumnos e alumnas, cos seus estilos de aprendizaxe diferentes, debera conducirnos a traballar desde as **diferentes potencialidades** de cada un deles, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

Na área de Valores Éticos

Na área de Valores Éticos incidiremos no adestramento de todas as competencias de xeito sistemático facendo fincapé nos descritores máis afíns á área.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia nesta área permítenos debullar o eixe no que xira todo o currículo básico e o carácter específico do saber ético, xa que todo problema ou situación implica unha demostración racional. Así mesmo, esta competencia ofrece a oportunidade de realizar argumentacións propias ou baseadas en teorías éticas e filosóficas. Ademais, permite considerar e realizar xuízos morais ou aplicar estratexias de resolución de problemas e de conflitos.

Os descritores que podemos traballar son:

- Interactuar co contorno natural de xeito respectuoso.
- Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.
- Respetar e preservar a vida dos seres vivos do seu contorno.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e das súas repercusións para a vida futura.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.
- Manexar os coñecementos sobre ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas, comprender o que acontece arredor nosa e responder preguntas.
- Resolver problemas seleccionando os datos e as estratexias apropiadas.
- Aplicar estratexias de resolución de problemas a situacións da vida cotiá.

Comunicación lingüística

Para o bo desenvolvemento desta competencia, será decisivo o fomento da lectura, a análise e a reflexión de libros e textos relacionados cos contidos curriculares. Deste modo, desenvolveranse a comprensión lectora e a expresión oral e escrita, ao mesmo tempo que se adquiren coñecementos sobre as teorías e os valores éticos, a moral, a liberdade, a xustiza, os dereitos humanos e a vida en sociedade.

Por outro lado, contribuírase conxuntamente á comunicación lingüística e á transmisión de valores a través da reflexión individual e grupal sobre situacións pasadas e actuais, da busca de información, da elaboración e exposición de traballos en colaboración que esixen poñer en práctica habilidades como a escoita activa, a empatía e a expresión de ideas e sentimentos, utilizando as linguaxes verbal, corporal e artística.

Os descritores que podemos utilizar son:

- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.
- Manter unha actitude favorable cara á lectura.
- Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.

Programación I.E.S Castro de Baronceli Curso 2022-2023
Departamento de Inglés

- Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais correctas para elaborar textos escritos e orais.
- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Manexar elementos de comunicación non verbal en diferentes rexistros e nas diversas situacións comunicativas.

No caso de centros plurilingües que impartan a materia noutra lingua:

- Manter conversas noutras linguas sobre temas cotiáns en distintos contextos.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.
- Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou en materias diversas.

Competencia dixital

Desenvolver a competencia dixital desde esta área axudaranos a manexar ferramentas que posibiliten o acceso ao coñecemento de feitos sociais, de documentos históricos, de teorías éticas e científicas e de tratados internacionais que poñan de relevo a contribución dos valores éticos á sociedade. Á súa vez, proporcionará ao alumnado a oportunidade de entender a relación que existe entre a tecnoloxía, os valores éticos e a sociedade, para que aprenda a facer un bo uso dela ao longo da súa vida.

Os descritores que podemos utilizar son:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

Esta área contribúe á competencia de conciencia e expresións culturais na medida en que se reflexiona sobre o fundamento ético da sociedade e se toma conciencia da importancia dos seus valores culturais. Á súa vez, posibilita a adquisición de pautas persoais, interpersoais e interculturais que permiten participar de forma eficaz e construtiva en calquera sociedade democrática, respectando os valores éticos e os dereitos e os deberes socialmente recoñecidos.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.
- Expresar sentimentos e emocións mediante códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e as manifestacións de creatividade, e fomentar o gusto pola estética no ámbito cotián.

- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

A área de Valores Éticos é, sen dúbida, a materia desde onde se traballan de forma máis directa as competencias sociais e cívicas do alumnado. As habilidades sociais e de colaboración incrementáanse cando se reflexiona sobre o fundamento ético da sociedade e se toma conciencia da importancia dos seus valores éticos e morais. Á súa vez, ofrece a posibilidade de resolver conflitos interpersoais de forma construtiva, polo que o alumnado non só fortalece a construción da súa personalidade, senón que desenvolve actitudes como a tolerancia, a asertividade, a solidariedade ou o respecto á pluralidade cultural, política e relixiosa, favorecendo a socialización e a adquisición de comportamentos morais significativos.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha constitución.
- Aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo, e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e de ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Para exercer dun modo consciente, crítico e reflexivo o exercicio da liberdade e da xustiza, e emprender accións que beneficien a sociedade, resulta necesario que os alumnos e as alumnas desenvolvan aspectos como a autonomía, o liderado, a capacidade de innovación, a creatividade ou a iniciativa persoal.

Desde esta área fórmulanse tarefas e situacións reais e hipotéticas que permiten o adestramento das devanditas habilidades. Isto vai posibilitar que o alumnado expoña as súas ideas, inicie accións novas, investigue, asuma responsabilidades ou xestione os recursos materiais, dixitais e persoais que ten ao seu alcance.

Neste caso, os descritores que cómpre traballar son:

- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Priorizar a consecución de obxectivos grupais sobre os intereses persoais.
- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos dun tema.
- Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa.
- Atopar posibilidades no contorno que outros non aprecian.
- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

- Asumir riscos no desenvolvemento das tarefas ou dos proxectos.
- Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender implica ser consciente das necesidades e dos procesos de aprendizaxe, o recoñecemento de oportunidades e a habilidade de superar dificultades para poder aprender con éxito. Esta promóvese na área de Valores Éticos mediante o exercicio de procesos cognitivos como analizar, sintetizar, relacionar, comparar ou argumentar, así como favorecendo o interese por descubrir a verdade dos feitos históricos e os valores que impregnan as experiencias da súa vida cotiá.

Os descritores que se poden utilizar son:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar os recursos necesarios e os pasos que se deben realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

METODOLOXIA

Suliñar que nesta materia plantexamos un número maior de recursos para traballar a materia xa que consideramos que ofrecen posibilidade pedagoxicas axeitadas. Que implican unha maior participación do alumnado e facilitan o traballo en grupo ou por parellas. E tamen porque a procura de información permite un desenvolvemento máis dinámico da clase.

Dito isto, os principios na intervención educativa serán:

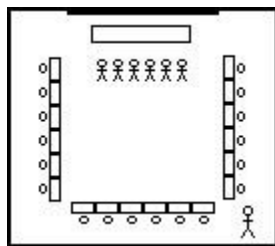
- *Fomentar a comprensión dos contidos cos que traballamos* fronte o aprendizaxe memorístico. O alumno debe comprender o que fai e non aplicar procedementos mecánicos, valorarase o pensamento autónomo e a capacidade de reacción ante problemas de distinta natureza.
- *Propoñer actividades para por en práctica os novos coñecementos.* Pretendese que o alumno comprenda a importancia dos coñecementos adquiridos e observe o que é capaz de resolver cos novos conceptos.
- *Promover a reflexión sobre o realizado.* Buscase que o alumno sexa capaz de analizar os seus progresos dun modo obxectivo e descubra as súas principais dificultades.
- *Situar a cidadanía na súa perspectiva interdisciplinaria.* Intentarase co alumno coñeza as aplicacións e relación da mesma con outras áreas de coñecemento e a súa importancia.
- *Presentar actividades que permitan diversos niveis de execución.* Plantexasen exercicios adecuados o nivel e capacidades de todos os alumnos, sen alonxarse do currículo oficial e ofrecendo a posibilidade os alumnos na selección das máis axeitadas.

- *Fomentar o aprendizaxe cooperativo.* Intentarase facer grupos nos que mixturar alumnos con vantaxe cos que teñen dificultades e que os primeiros axuden os segundos.
- *Plantexar distintos tipos de tarefas.* Cuestións, textos, traballos de grupo, actividades na aula de informática.....

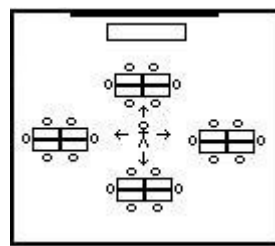
Seguindo estes principios, a dinámica da clase, en xeral, será:

- *Unha primeira parte expositiva:* Lembrando os conceptos fundamentais traballados na clase anterior.
- *Unha segunda parte interrogativo-demostrativa:* Facendo preguntas abertas o grupo e nalgúns casos a alumnos individualmente, para propiciar que os alumnos comprendan por si mesmos os contidos a desenvolver. (*Comprobación de coñecementos previos e motivación*)
- *Unha terceira parte de realización de actividades:* Propostas polo profesor para practicar e consolidar os contidos, textos, mapas, imaxes, gráficas..., faranse individual ou grupo pequeno, (*desenvolvemento e aprendizaxe cooperativo*).
- *Unha cuarta parte resumo:* Realizado polo profesor coa colaboración dos alumnos, para organizar novos conceptos e procedementos. (*Consolidación*)

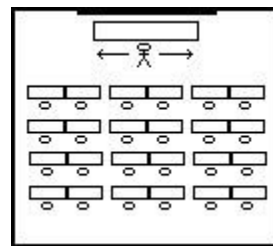
Ademais existe a posibilidade de traballar con grupos máis grandes de (4-6 alumnos) para realizar traballos o actividades propostas polo profesor. A estrutura física da clase, organizarase según o traballo a desenvolver do seguinte modo:

Exposición de traballos

Traballo en grupo

Traballo cotián

2.1. Actividades

Deberan estar secuenciadas en función da súa complexidade. Elaboranse de diferentes tipos para atender a diversidade e tendo en conta que as funcións básicas das mesmas son:

- Favorecer a adquisición dos contidos.
- Traballar as aprendizaxes básicas (Actividades individuais)
- Favorecer o proceso de socialización e comunicación (Actividades colectivas)

As actividades a desenvolver teñen que ser variadas e resirxe polos tres criterios básicos que marcan a súa elección nesta programación: 1. Captar a atención e a *motivación* do alumno, que sinta a necesidade de aprender e vexa a utilidade destas para a vida cotiá. 2. *Aspecto lúdico* para facilitar a adquisición de coñecementos 3. Dar *prioridade as destrezas/coñecementos*, é máis importante que o alumno saiba buscar información e seleccionar o que é de interese a que memorice conceptos.

Tipos de actividades propostas:

- **Actividades de iniciación** para toda a clase ou parte dela,coas que as lagoas detectadas nos coñecementos previos poidan ser subsanadas.Se os coñecementos previos dalgún alumno non permite unir estas coas novas ensinanzas,proporemos a estes alumnos actividades orientadas a proporcionar os coñecementos indispensables para iniciar con garantías os novos contidos e asegurar a aprendizaxe significativa.Estas actividades tamén permiten introducir novos contidos e ollar as actitudes que teñen os alumnos, o que faciliita a posible modificación da nosa intervención educativa.
- **Actividades de consolidación e desenvolvemento**, permiten que o alumno automatice os procedementos expostos.De non facelo sentirase inseguro cada vez que teña que aplicar o procedemento.
- **Actividades de ampliación e profundización**, tratarán de asegurar o desenvolvemento das estratexias propostas.
- **Actividades de avaliación**,nas que os alumnos –incluso o profesor–mide o alcance das súas capacidades e dos obxectivos.
- **Actividades de reforzo**, mediante as cales intentarás subsanar calquera tipo de déficit na consecución dos obxectivos, reflectido nas actividades anteriores. (para alumnos cas precisen)
- **Actividades de síntese**, que nos permiten observar si os alumnos interiorizaron os contidos traballados nas unidades e sexan capaces de relacionalos coherentemente

<p>A dignidade da persoa</p> <p>A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersonais</p>	<p>1º TRIMESTRE</p>
<p>A reflexión ética</p> <p>A xustiza e a política</p>	<p>2º TRIMESTRE</p>
<p>Os valores éticos,o dereito,a Declaración Universal dos dereitos Humanos</p> <p>Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía</p>	<p>3º TRIMESTRE</p>

TEMPORALIZACIÓN

AVALIACIÓN

PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN

- Observación directa do traballo diario.
- Análise e valoración de tarefas especialmente creadas para a avaliación.
- Valoración cuantitativa do avance individual (calificacións).
- Valoración cualitativa do avance individual (anotacións e puntualizacións).
- Valoración cuantitativa do avance colectivo.
- Valoración cualitativa do avance colectivo.
- Outros.

INSTRUMENTOS PARA A AVALIACIÓN

- Elemento de diagnóstico: rúbrica da unidade.
- Avaliación de contidos, probas correspondentes á unidade.
- Avaliación por competencias, probas correspondentes á unidade.
- Probas de avaliación externa.
- Outros documentos gráficos ou textuais.
- Debates e intervencións.
- Proxectos persoais ou de grupo.

- Representacións e dramatizacións.
- Elaboracións multimedia.
- Outros

SISTEMA DE CUALIFICACIÓN

Cualificación cuantitativa:

- **Probas de avaliación de contidos.**

Cualificación cualitativa: terá como clave para o diagnóstico a rúbrica correspondente á unidade.

- **Probas de avaliación por competencias.**

Observación directa do traballo: que terá nesta materia un peso maior xa que se dotara o alumno/a dos recursos necesarios para que poida ser avaliado mediante traballos realizados en cada trimestre.

Establecense como mínimos os seguintes estándares:

VEB1.1.1 VEB1.3.1 VEB2.1.1 VEB3.1.1 VEB3.4.1 VEB3.5.2

VEB3.6.1 VEB3.7.2 VEB4.1.1 VEB5.1.1

PROXECTO LECTOR

Establecense una serie de lecturas recomendadas por amnistía internacional dos que traballaremos algunha escolma e como libro recomendado

Ética para Amador de Savater, Fernando.

RECURSOS

Recomedamos como libro de texto o de Vicens Vives pero existen serias dificultades para a súa obtención co cal utilizaremos en principio material axeitado para impartir a materia do que teñamos a nosa disposición no departamento. E os recursos TIC abaixo indicados

Alumnos

Materiais curriculares: Será principal material de uso por parte dos alumnos

Ordenador: Os alumnos o utilizarán en actividades propostas polo profesor, para facilitar a comprensión dalgúns contidos.

Material recompilado e aportado polo profesor que pode ser considerado material complementario. (Mapas conceptuais)

Cadernos , bolígrafos....

Profesor

Materiai : aparatos reproductores de DVD, proxectores de diapositivas e transparencias .
Imáxes en soporte impreso.Dicionarios e libros de consulta .Encerado.

Recursos: audiovisuais, filmes e grabacions sonoras. Documentais.Mapas murais. Prensa .

E o uso das **TIC** as novas tecnoloxías da información e a comunicación, que constituen novos soportes e canles tendo claro que son medios non fins, facilitan a aprendizaxe e o desenvolvemento de distintas formas,estilos e ritmos. Facilitan a vez a aprendizaxe cooperativa.

A rede pode ser unha ferramenta poderosa se a utilizamos cuns obxectivos claros para evitar a dispersión e as perdas de tempo.E as debemos utilizar como ferramentas no proceso ensino-aprendizaxe.Incluense polo tanto nestas o taboleiro dixital,os blogs, o podcast, CD-ROM e a web e os wikis.

– Informe EURYDICE. Dirección Xeral de Educación e Cultura:

http://www.eurydice.org/ressources/eurydice/pdf/0_integral/055ES.pdf

– MEC:

<http://www.educacionciudadania.mec.es/recursos.html>

– UNESCO:

http://www.unesco.org/bpi/pdf/memobpi03_citizenship_es.pdf

• **Actividades sobre dereitos humanos:**

– <http://www.un.org/cyberschoolbus/humanrights/declarativa/index.asp>

• **Estatísticas:**

– <http://www.mtas.es/mujer/mujeres/cifras/familia/index.htm>

– <http://www.juntadeandalucia.es/iea/Redesfamiliares/index.htm>

• **Celos entre irmáns:**

– <http://www.pediatraldia.cl/celos.html>

• **Namoramento:**

– <http://hugoherci.wordpress.com/321/>

• **Lexislación española:**

–http://www.derecho.com/xml/disposiciones/trini/navegar-categorias.xml?id_categoria=1157

Películas

• *Cousas de familia* (2003), de Fred Schepisi.

Relata a historia dunha familia en que chocan as relacións humanas interxeracionais. Tres xeracións dunha familia americana viven vidas separadas, cada unha dun modo propio. Pero de vez en cando chega o momento de reunirse, para festexar, rir, pelexar, chorar ou coidar os demais. A comunicación será o que as una finalmente.

- *Familia* (1996), de Fernando León de Aranoa.

É un retrato do noso medio e dos sentimentos e das reaccións que provoca a ausencia de calor familiar. Santiago, o protagonista, decide facerse un regalo a si mesmo, crear unha familia ao seu gusto. Para facelo contrata a actores que por un día serán a súa familia perfecta.

- *Dous irmáns* (2004), de Jean-Jacques Annaud.

Nun templo abandonado, os dous irmáns tigres xogan, gruñen, pásano ben, aínda que sexan moi distintos no seu comportamento. Un día o destino dos dous irmáns cambiará. O irmán tímido convértese en estrela de circo. O valente é entregado a un príncipe que lle ensinará a pelexar. Na madurez os dous irmáns volven encontrarse na arena do príncipe, onde deberán enfrontarse cara a cara.

- *Descubrinto os Robinson* (2007), de Stephen J. Anderson.

Conta a historia de Lewis, un rapaz de 12 anos que inventa unha máquina capaz de recuperar lembranzas do pasado, encontrar a súa nai biolóxica e volver ter unha familia.

- *A cor púrpura* (1985), de Steven Spielberg.

Unha moza que se ve privada de todos os seus dereitos é violada e escravizada. O seu esforzo e empeño faranlle aprender a ler e escribir e conseguir finalmente a súa meta.

- **ONG:**

- <http://www.pobrezacero.org/>

- <http://www.accioncontraelhambre.org/>

- <http://www.manosunidas.org/>

- <http://www.intermonoxfam.org/>

- Ámbito español: <http://www.caritas.es/>

- [ttp://www.cruzroja.es/portal/page?_pageid=538,1&_dad=portal30&_schema=PORTAL30](http://www.cruzroja.es/portal/page?_pageid=538,1&_dad=portal30&_schema=PORTAL30)

- **Axencia das Nacións Unidas:**

- <http://www.unicef.es/>

ATENCIÓN A DIVERSIDADE

Adequar o ensino as necesidades específicas de cada alumno non é tarefa sinxela, en xeral non poden predicirse dun modo exacto polo que as directrices que se marquen deben ser flexibles.

A diversidade do alumnado pode presentarse dende dous aspectos fundamentais, por unha banda alumnos con necesidades educativas específicas (alumnos con superdotación intelectual, alumnos estranxeiros non totalmente adaptados, alumnos con necesidades educativas especiais e alumnos repetidores) e por outra banda a diversidade natural de intereses, actitudes e capacidades.

O tratamento que se concede á atención á diversidade na etapa presenta unhas características propias da E.S.O. Desta forma, neste nivel educativo a diversidade fai referencia a necesidades de ser atendidas desde **adaptacións espaciais** (ascensores, rampas, mesas adaptadas...), a medidas concretas de **material** (adecuación de materiais escritos e audiovisuais para alumnos con deficiencias sensoriais e motrices), a tomar medidas curriculares significativas, reforzos, repasos, optatividades e orientacións diversas. O proceso debe ofrecer unha cultura común pero resaltando as peculiaridades do alumno, co convencemento de que as capacidades, motivacións e intereses dos mesmos son moi distintas. Tendo isto en conta debemos propoñer **actividades abertas** cunha gradación de dificultade en cada unidade didáctica.

Sen embargo, teremos que definir as necesidades educativas do alumnado para darlle resposta axeitada por medio de **reforzos educativos (R.E)** contemplados polas administracións educativas nas **medidas de atención a diversidade (MADs)** consiste na planificación de estratexias como:

- Actividades adicionais para aqueles alumnos que precisen traballar máis que o resto do grupo determinados aspectos da materia, por non ter os coñecementos previo necesarios para iniciar con garantías o estudo da unidade correspondente.
- Ampliación e profundización no análise daqueles contidos que respondan a unha gran variedade de capacidades, de intereses e motivacións dos alumnos.
- Traballo en diferentes niveis de dificultade.
- Propiciando, si as condicións e características do grupo o permiten, que a velocidade da aprendizaxe a marque o alumno.

Suliñar que no noso centro temos un alumno que precisa deste tipo de medidas, repetidores, e alumnos coa materia pendente os se dota facendo unha selección dos materiais para axustalos a realidade concreta do alumno ou grupo. Ademais fomentárase o aprendizaxe cooperativo. Durante o curso faise un seguimento e avalíanse os resultados na memoria do departamento.

EXTRAESCOLARES

Participación en calquera actividade que teña como referente a cooperación e a defensa dos dereitos das persoas.

PLAN DE COVIVENCIA

Afondarase naqueles aspectos que dende o currículo da materia poden mellorar o bo funcionamento do plan de convivencia do centro na procura de subsanar aquilo no que temos máis dificultades en corrixir.

2º de ESO

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. A dignidade da persoa				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Conceptos de persoa achegados pola filosofía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Construír un concepto de persoa, consciente de que esta é indefinible, valorando a dignidade que posúe polo feito de ser libre. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.1.1. Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando algunhas definicións achegadas por filósofos/as. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Visión kantiana: a persoa como suxeito autónomo e como un fin en si mesma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Identificar os conceptos de heteronomía e autonomía, mediante a concepción kantiana da persoa, coa finalidade de valorar a súa importancia e aplicala na realización da vida moral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.2.1. Explica a concepción kantiana do concepto de persoa, como suxeito autónomo capaz de ditar as súas propias normas morais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.2.2. Comenta e valora a idea de Kant ao concibir a persoa como un fin en si mesma, rexeitando a posibilidade de ser tratada por outros como instrumento para alcanzar fins alleos a ela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Noción aristotélica da virtude: relación cos actos, os hábitos e o carácter. Virtudes éticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Entender a relación entre os actos, os hábitos e o desenvolvemento do carácter, mediante a comprensión do concepto de virtude en Aristóteles e, en especial, o relativo ás virtudes éticas, pola importancia que teñen no desenvolvemento da personalidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.3.1. Sinala en que consiste a virtude e as súas características en Aristóteles, indicando a súa relación cos actos, os hábitos e o carácter. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB1.3.2. Enumera algúns dos beneficios que, segundo Aristóteles, achegan as virtudes éticas ao ser humano, identifica algunhas destas e ordénaas segundo un criterio racional. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC
Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Diferenzas entre ética e dereito. ▪ B2.2. Posibles conflitos entre os valores que regulan a vida privada e os que regulan a vida pública. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Distinguir, na persoa, os ámbitos da vida privada e da vida pública, a primeira regulada pola ética e a segunda polo dereito, coa finalidade de identificar os límites da liberdade persoal e social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.1.1. Distingue entre os ámbitos de acción que corresponden á ética e ao dereito, e expón as súas conclusións mediante unha presentación elaborada con medios informática. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.1.2. Reflexiona arredor do problema da relación entre estes dous campos, o privado e o público, e a posibilidade de que exista un 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			conflito de valores éticos entre ambos, así como a forma de atopar unha solución baseada nos valores éticos, exemplificando de maneira concreta tales casos, e expón as súas posibles solucións fundamentadas eticamente.	
Bloque 3. A reflexión ética				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Diferenza entre ética e moral. ▪ B3.2. Reflexión ética como guía racional de conduta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Distinguir entre ética e moral, sinalando as semellanzas e as diferenzas entre elas, e estimando a importancia da reflexión ética como un saber práctico necesario para guiar de xeito racional a conduta do ser humano á súa plena realización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.1.1. Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral, no que se refire á súa orixe e á súa finalidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.1.2. Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética, como unha guía racional de conduta necesaria na vida do ser humano, expresando de forma apropiada os argumentos en que se fundamenta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Estrutura moral da persoa. ▪ B3.4. Etapas do desenvolvemento moral en Piaget e Kohlberg. Paso da heteronomía á autonomía moral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Destacar o significado e a importancia da natureza moral do ser humano, analizando as súas etapas de desenvolvemento e tomando conciencia da necesidade que ten de normas éticas, libre e racionalmente asumidas, como guía do seu comportamento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.2.1. Sinala en que consiste a estrutura moral da persoa como ser racional e libre, razón pola que esta é responsable da súa conduta e das consecuencias desta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.2.2. Explica as tres etapas do desenvolvemento moral na persoa, segundo a teoría de Piaget ou a de Kohlberg, e as características propias de cada unha, destacando como se pasa da heteronomía á autonomía moral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. A liberdade como raíz da estrutura moral da persoa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Recoñecer que a liberdade constitúe a raíz da estrutura moral na persoa, e apreciar o papel da intelixencia e da vontade como factores que incrementan a capacidade de autodeterminación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.3.1. Describe a relación entre a liberdade e os conceptos de persoa e estrutura moral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Características distintivas dos valores éticos. ▪ B3.7. Valores éticos e dignidade humana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Resaltar a importancia dos valores éticos, as súas especificacións e a súa influencia na vida persoal e social do ser humano, destacando a necesidade de ser recoñecidos e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.4.1. Describe as características distintivas dos valores éticos, utilizando exemplos concretos deles e apreciando a súa relación esencial coa dignidade humana e a conformación dunha personalidade xusta e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ g ▪ h 		respectados por todos.	satisfactoria.	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.4.2. Emprega o espírito emprendedor para realizar, en grupo, unha campaña destinada a difundir a importancia de respectar os valores éticos, tanto na vida persoal como na social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Normas. Especificidade das normas éticas. ▪ B3.9. Relativismo moral dos sofistas. ▪ B3.10. Intelectualismo moral en Sócrates e Platón. ▪ B3.11. Relativismo moral fronte a obxectivismo moral. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Establecer o concepto de normas éticas e apreciar a súa importancia, identificando as súas características e a natureza da súa orixe e validez, mediante o coñecemento do debate ético que existiu entre Sócrates e os sofistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.5.1. Define o concepto de norma e de norma ética, distinguíndoa das normas xurídicas, relixiosas, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.5.2. Sinala quen foron os sofistas e algúns dos feitos e das razóns en que se fundamentaba a súa teoría relativista da moral, destacando as consecuencias que esta ten na vida das persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.5.3. Coñece os motivos que levaron a Sócrates a afirmar o "intelectualismo moral", e explica en que consiste e a postura de Platón ao respecto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.5.4. Compara o relativismo e o obxectivismo moral apreciando a vixencia destas teorías éticas na actualidade, e expresa opinións de forma argumentada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Clasificación das teorías éticas: éticas de fins e éticas procedementais. ▪ B3.13. A ética de Epicuro como ética de fins. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Explicar as características e os obxectivos das teorías éticas, así como a súa clasificación en éticas de fins e procedementais, sinalando os principios máis destacados do hedonismo de Epicuro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.6.1. Enuncia os elementos distintivos das "teorías éticas" e argumenta a súa clasificación en éticas de fins e éticas procedementais, e elabora un esquema coas súas características máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.6.2. Enuncia os aspectos fundamentais da teoría hedonista de Epicuro e os valores éticos que defende, destacando as características que a identifican como unha ética de fins. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.6.3. Elabora, en colaboración co grupo, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			argumentos a favor e/ou en contra do epicureísmo, e expón as súas conclusións cos argumentos racionais correspondentes.	▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.14. O eudemonismo aristotélico como ética de fins. ▪ B3.15. O ben supremo da persoa en Aristóteles e as tres tendencias da alma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Entender os principais aspectos do eudemonismo aristotélico, identificándoo como unha ética de fins e valorando a súa importancia e a vixencia actuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.7.1. Explica o significado do termo "eudemonismo" e o que para Aristóteles significa a felicidade como ben supremo, e elabora e expresa conclusións. 	▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.7.2. Distingue os tres tipos de tendencias que hai no ser humano, segundo Aristóteles, e a súa relación co que el considera como ben supremo da persoa. 	▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.7.3. Achega razóns para clasificar o eudemonismo de Aristóteles dentro da categoría da ética de fins. 	▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.16. O utilitarismo como ética de fins: principio de utilidade; concepto de pracer; compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal; localización do valor moral nas consecuencias da acción. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Comprender os elementos máis significativos da ética utilitarista e a súa relación co hedonismo de Epicuro, clasificándoa como unha ética de fins e elaborando argumentos que apoiem a súa valoración persoal arredor desta formulación ética. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.8.1. Fai unha recensión das ideas fundamentais da ética utilitarista: o principio de utilidade, o concepto de pracer, a compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal e a localización do valor moral nas consecuencias da acción, entre outras. 	▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.8.2. Enumera as características que fan do utilitarismo e do epicureísmo unhas éticas de fins. 	▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.8.3. Argumenta racionalmente as súas opinións sobre a ética utilitarista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSIEE
Bloque 4. A xustiza e a política				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Relación entre ética, política e xustiza no pensamento aristotélico. ▪ B4.2. Semellanzas, diferenzas e relacións entre valores éticos e valores cívicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Comprender e valorar a importancia da relación entre os conceptos de ética, política e xustiza, mediante a análise e a definición destes termos, destacando o vínculo entre eles no pensamento de Aristóteles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.1.1. Explica e aprecia as razóns que dá Aristóteles para establecer un vínculo necesario entre ética, política e xustiza. 	▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.1.2. Utiliza e selecciona información sobre os valores éticos e cívicos, identificando e 	▪ CAA

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			apreciando as semellanzas, as diferenzas e as relacións entre eles.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. A política de Aristóteles. ▪ B4.4. Concepto aristotélico de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Coñecer e apreciar a política de Aristóteles e as súas características esenciais, e entender o seu concepto de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade, elaborando un xuízo crítico sobre a perspectiva deste filósofo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.2.1. Elabora, recorrendo á súa iniciativa persoal, unha presentación con soporte informático, sobre a política aristotélica como unha teoría organicista, cunha finalidade ética e que atribúe a función educativa ao Estado. ▪ VEB4.2.2. Selecciona e usa información, en colaboración co grupo, para entender e apreciar a importancia que Aristóteles lle dá á xustiza como valor ético no que se fundamenta a lexitimidade do Estado e a súa relación coa felicidade e o ben común, e expón as súas conclusións persoais debidamente fundamentadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CSC <ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL
Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Relacións entre ética e dereito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Sinalar a vinculación entre a ética, o dereito e a xustiza, a través do coñecemento das súas semellanzas, diferenzas e relacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.1.1. Procura e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, as semellanzas e os vínculos entre a ética e o dereito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD
Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Dimensión moral da ciencia e da tecnoloxía polo seu impacto en todos os ámbitos da vida humana. ▪ B6.2. Valores recollidos na DUDH como criterio para fixar límites á investigación científico-tecnolóxica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Recoñecer a importancia da dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, así como a necesidade de establecer límites éticos e xurídicos, coa finalidade de orientar a súa actividade consonte os valores defendidos pola DUDH. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.1.1. Utiliza información de distintas fontes para analizar a dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, avaliando o impacto positivo e negativo que estas poden ter en todos os ámbitos da vida humana (social, económico, político, ético e ecolóxico, etc.). ▪ VEB6.1.2. Achega argumentos que fundamenten a necesidade de pór límites éticos e xurídicos á investigación práctica, tanto científica como tecnolóxica, tomando a dignidade humana e os valores éticos recoñecidos na DUDH como criterio normativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC <ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.1.3. Recorre á súa iniciativa persoal para expor as súas conclusións sobre o tema tratado, utilizando medios informáticos e audiovisuais, de xeito argumentado e ordenado racionalmente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Problemas da tecnodependencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Entender e valorar o problema da tecnodependencia e a alienación humana á que conduce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.2.1. Destaca o problema e o perigo que representa para o ser humano a tecnodependencia, sinalando os seus síntomas e as súas causas, e estimando as súas consecuencias negativas, como unha adición incontrolada aos dispositivos electrónicos, aos videoxogos e ás redes sociais, que conduce as persoas cara a unha progresiva deshumanización. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Dilemas morais que presentan os avances en medicina e biotecnoloxía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Utilizar os valores éticos contidos na DUDH no campo científico e tecnolóxico, coa finalidade de evitar a súa aplicación inadecuada e solucionar os dilemas morais que ás veces se presentan, nomeadamente no terreo da medicina e a biotecnoloxía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.3.1. Analiza información seleccionada de diversas fontes, coa finalidade de coñecer en que consisten algúns dos avances en medicina e biotecnoloxía, que formulan dilemas morais (utilización de células nai, clonación, euxeñese, etc.), sinalando algúns perigos que estes encerran de prescindir do respecto á dignidade humana e os seus valores fundamentais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB6.3.2. Presenta unha actitude de tolerancia e respecto ante as opinións que se expresan na confrontación de ideas, coa finalidade de solucionar os dilemas éticos, sen esquecer a necesidade de empregar o rigor na fundamentación racional e ética de todas as alternativas de solución formuladas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CSIEE